U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **Ing. V. B., CSc.,** zastoupen Mgr. Blankou Schneiderovou, advokátkou se sídlem Kytlická 780/12, Praha 9, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy,** se sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1, v řízení o námitce podjatosti vznesené žalobcem ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 9 A 158/2016,

t a k t o :

Soudci Městského soudu v Praze Mgr. Martin Lachmann, JUDr. Ivanka Havlíková a JUDr. Naděžda Řeháková **n e j s o u** vyloučeni z projednávání a rozhodování věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 9 A 158/2016.

O d ů v o d n ě n í:

[1] Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného v rozsahu, jímž bylo potvrzeno územní rozhodnutí a stavební povolení na změnu stavby řadového rodinného domu č. p. X, při ul. X, na pozemku parc. č. X v katastrálním území P., které vydal Úřad městské části Praha 4 (dále jen „ÚMČ Praha 4“).

[2] Žalobce v řízení o žalobě v uvedené věci namítl podjatost soudců senátu 9 A městského soudu rozhodujících ve věci, s návrhem na jejich vyloučení z projednávání této věci. Důvod podjatosti uvedených soudců spatřuje v tom, že předsedkyně senátu, JUDr. Ivanka Havlíková, má trvalé bydliště v domě, kde vlastní jinou bytovou jednotku Ing. M. K., vedoucí pracovnice stavebního odboru ÚMČ Praha 4, tj. správního orgánu, který rozhodoval o věci žalobce v prvním stupni. JUDr. Ivanka Havlíková v tomto domě původně vlastnila bytovou jednotku. V současné době má s Ing. M. K. ve spoluvlastnictví jiné nebytové jednotky, pozemek a společné části budovy, v níž jsou jednotky umístěny. Předsedkyni senátu tak pojí minimálně spoluvlastnické a sousedské vztahy k vedoucí odboru správního orgánu, jehož rozhodnutí bude v řízení nepřímo přezkoumáváno. Vedlejším účastníkem ve věci je navíc starosta Prahy 4, pan Petr Štěpánek. Lze tedy usuzovat, že Ing. K. jakožto úřední osoba působící na stejném úřadu jako pan Petr Štěpánek a zároveň osoba mající přímé vazby na předsedkyni senátu, má zájem na výsledku tohoto soudního řízení. Dále žalobce poukazuje na to, že devátý senát ve věci již dvakrát rozhodoval o odkladném účinku žaloby, a to vždy v neprospěch žalobce. Je tak

pravděpodobné, že rozhodnutí senátu bylo v obou případech ovlivněno popsanými vztahy.

[3] K námitce se vyjádřili všichni soudci devátého senátu městského soudu s tím, že nemají žádný vztah k věci, k účastníkům řízení ani k jejich právním zástupcům, pro který by byl důvod pochybovat o jejich nepodjatosti.

[4] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že námitka podjatosti není důvodná.

[5] Podle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

[6] Garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce, patří mezi integrální součásti práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Nestrannost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich zástupcům). Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi stěží nalezla uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat šíře, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezaujatý vztah. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního (shodně též nález Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 370/04).

[7] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě.

[8] Reálné pochybnosti o podjatosti namítaných soudců tak s ohledem na výše uvedené může vyvolat pouze konkrétní tvrzení žalobce týkající se vztahu soudců k projednávané věci, jejím účastníkům či zástupcům. Pro úsudek o podjatosti soudce a nemožnosti

rozhodnout v důsledku toho nestranně a nezávisle není dostačující toliko obecné či subjektivní přesvědčení žalobce.

[9] Důvodem vyloučení je tedy taková povaha subjektivního vztahu soudce k věci samé, k účastníkům či jejich zástupcům, která je natolik objektivizovatelná, že lze důvodně pochybovat o soudcově nepodjatosti. Poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci, zejména v případech, kdyby mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Poměr soudce k účastníkům nebo k jejich zástupcům (ať již přátelský či nepřátelský) může být založen příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, může jít i o vztah ekonomické závislosti, apod. V daném případě však nebyla objektivně zjištěna žádná z těchto skutečností ve vztahu ke konkrétnímu účastníku řízení ani jeho zástupci.

[10] V posuzované věci je účastníkem řízení na straně žalované Magistrát hlavního města Prahy, za nějž jedná Ing. M. V. Za správní orgán jako účastníka řízení tedy jedná jiná osoba než ta, se kterou předsedkyni senátu JUDr. Ivanku Havlíkovou údajně pojí vztah zakládající pochybnosti o její nepodjatosti (Ing. M. K.). Nadto žalobce nepředložil žádné relevantní skutečnosti, z nichž by bylo možno dovodit, že by vztah mezi Ing. M. K. a JUDr. Ivankou Havlíkovou mohl zakládat pochybnosti o nepodjatosti rozhodujícího soudce, pokud takový vztah vůbec reálně existuje. Žalobce předložil výpisy z katastru nemovitostí, z nichž vyplývá, že předsedkyně senátu je vlastníkem podílů na stavbě budovy bytového domu v M. Dále vlastní podíl na pozemku, na němž je tento bytový dům umístěn a na nebytových prostorech, které se nachází v tomto bytovém domě (dvě jednotky se způsobem využití dílna nebo provozovna a jedna jednotka se způsobem využití jiný nebytový prostor). Na stejných nemovitostech vlastní podíly dalších ca. 20 osob, mezi nimi rovněž Ing. M. K. Pouhá skutečnost, že předsedkyně senátu JUDr. Ivanka Havlíková a úřední osoba správního orgánu I. stupně Ing. M. K. vlastní určité podíly na bytových či nebytových prostorech nacházejících se ve stejném bytovém domě, nic nevypovídá o tom, že by mezi nimi existoval jakýkoliv osobní vztah. Už vůbec pak nelze z této skutečnosti dovozovat, že se jedná o vztah natolik intenzivní, který by zakládal pochybnosti o podjatosti soudce v řízeních, v nichž tato osoba jedná před soudem za účastníka řízení, natož pak v řízení, kde před soudem nevystupuje a žalovaným je orgán odvolací. Tím spíše, pokud se jedná o bytový dům o více jednotkách v hlavním městě, kde lze obecně předpokládat nižší míru vzájemné interakce s, byť relativně blízkým, okolím, než tomu bývá jinde. Žalobce neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, které by tento výchozí předpoklad zpochybňovaly. V této situaci je naopak přinejmenším zarážející, jak žalobce vůbec takovéto osobní informace týkající se předsedkyně senátu a úřední osoby zjistil, neboť tyto zjevně nevyplynuly z dosavadního průběhu řízení.

[11] Z uvedeného vyplývá, že vzhledem k předmětu řízení není dán ani zájem úřední osoby ani soudce na jeho výsledku. Předpoklad, že by soudce mohl být v daném případě podjatý, tak nemá objektivní základ.

[12] Jestliže předložená tvrzení a dokumenty nesvědčí o tom, že by předsedkyni senátu s Ing. M. K. pojily nějaké (natožpak nadstandardní) vztahy, nelze už vůbec nalézt jakoukoli její spojitost s osobou zúčastněnou na řízení, která je současně starostou Prahy 4. Žalobce ostatně v tomto ohledu žádné konkrétní vazby či okolnosti, v nichž by mohla být reálně

spatřována podjatost předsedkyně senátu ani netvrdí. Jeho tvrzení se týkají toliko určitého propojení osoby zúčastněné na řízení, která je starostou Prahy 4 a Ing. M. K., která je úřední osobou působící na stejném úřadě.

[13] Co se týče posledního důvodu podjatosti, který žalobce uplatnil, je třeba uvést, že dle § 8 odst. 1 s. ř. s. nejsou důvodem k vyloučení soudce okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Postup soudce v řízení o projednávané věci a rozhodování v jiných, souvisejících či nesouvisejících, věcech proto nemůže vést k jeho vyloučení, byť by v těchto věcech byl žalobce neúspěšný. Právě v rozhodovací činnosti soudce se projevuje jeho nezávislost. Účastníkův nesouhlas s právními závěry, které soudce dříve vyslovil, je při posuzování podjatosti irelevantní. Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní přesvědčení účastníka řízení o nespravedlivosti dřívějšího rozhodnutí či neústavnosti postupu správního soudu, které se projevuje polemikou s názory soudu a jejich zpochybňováním. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze, ale k tomu slouží opravné prostředky, jsou-li přípustné, nikoliv námitka podjatosti.

[14] Nejvyšší správní soud dospěl v posuzované věci k závěru, že nejsou naplněny podmínky pro to, aby soudci devátého senátu městského soudu Mgr. Martin Lachmann, JUDr. Ivanka Havlíková a JUDr. Naděžda Řeháková byli vyloučeni z projednání a rozhodnutí shora uvedené věci. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. listopadu 2018

Mgr. David Hipšr
předseda senátu